

Aukera profesionala

Hasier Etxeberria

Julene Azpeitia ipuin lehiaketa
1992



Zumaiaiko Udala

*emskar
txanpa*



Aukera profesionala

Hasier Etxeberria

Julene Azpeitia 5. ipuin lehiaketa

1992

2. saria

Zumaian Julene Azpeitia ipuin lehiaketaren 25. urteurrena ospatzeko egindako digitalizazioaren emaitza, 2012ko irailean.

© Hasier Etxeberria (ipuinarena)

© Zumaiako Udala (argitalpen honena)

Laguntzailea: KUTXA

Txetumal-en alokatu nuen Volkswagen zuriak, berrogeita hamar dolar balio zuen egun bakoitzeko, aseguruak barne, baina egia esan, batere diru arazorik gabe nenbilen behigoagatik: POSTWORK telebistako produktoreak egun batzuk lehenago emandako travel-check haiek, urreak baino gehiago balio zuten mundu honetako edozein bazterretan, eta are gehiago Txetumalen, ohituta baitzeuden itsasbazter hartan, era guztietako txanpon eta diruak ikustera. Mota orotako txeke eta plastikozko diruak, urreak eta trukeak, denetarik ezagutzen zuten han. Belizeko irletatik sartzen zen kontrabando ugarian zegoen Babel ekonomiko haren arrazoi nagusia: erloju, ordenagailu eta tresna elektronikoko guztiak, japoniarrak gehienak, betidanik bekaiztu izan zaien zilar pusketez ordaintzen zituzten bertaraino hurbiltzen ziren mexikarrek. Muga-mugan egotearen dohain eta atsekabeak zeuzkan berarekin Txetumal izeneko Sara tropikal hark. Diru errazaren ondorioak: arropa europarra dendetan salgai, dentista klinikak nonahi, auto berriak kalean zain, baina putetxeak, poliziak, truke-etxeak eta eskaleak ere bai. Emakumezko bakarren batzuk ezik, binaka ibiltzen ziren gainontzekoak kalean. Gizonezkoetan gehienek, osterak, ipurgaineko koskor metalezkoa ezkututzen zuten alkandora edo jakaren azpian. Txingurriak baino ugariago ziren han arma zerabiltenak, alajaineta.

Travell-chekak nituen poltsikoan, bai, baina biak batera sekula suertatzen ez direnez, diruz ondo eta denboraz larri nenbilen benetan: ni baino bi egun lehenago irtenak ziren Txetumaldik nire kamera eta operarioa. Beraiekin bildu behar nuen arratsaldeko zazpitan Tulum izeneko herrian, eta tartean baziren lauhun kilometrotako bide zaztarrak.

Behin Tulum iritsitakoan, gainera, kontuak izanen nituen aukeratutako tokia topatzen: Don Armando izeneko ostatuan aurkitu behar nituen lankideak, itsasora begira dauden piramide bakarren ondoan. Hondartza zuriaren ertzean. Arin ibiliagatik, mila demonio beharko nituen atzetik bultzaka, agindutako lekura egoki iristeko.

POSTWORK telebista britainiarrarentzat niharduen lanean, gezurra badirudi ere, Ertamerikako lurretan Europa zaharrari buruzko dokumental bat eraikitzen. Ostatuaren jabea, Don Armando delako hori, duela hemeretzi urte ihesi joandako Amando Olaetxe usurbildarra zen, pistolak eta abarrak Karibeko ur eta lurretan ahazteko ahaleginetan zebilena. Bere iritzia jaso nahi zuten britainiarrek dokumentalean eta horrexek eskaini zidan ohigabeko lan hartarako aukera. Aparteko aukera paregabea, alajaineta. Gainontzean,

telekate horietako produktoreek, ikusi ere ez baitute nahi izaten kazetari kanpotarra, are gutxiago kazetaria euskalduna baldin bada. Lehenengo hitzean antzematen omen digute irlandarrak begi onean ditugula. Ahal delarik, erreginak bezala, bertakoa behar du izan kazetariak, bestela ez omen da eta "ikuspegi britainiarrik" eskaintzen. Behingoagatik bentaja neukan, ordea, Don Armandori elkarrizketa euskaraz eginez gero, sakonagoa izango zela sinistuta baitzeuden pepelerdo txoro haiek. Olaetxe eta nire erkidetzaren zukua gehitu nahi zioten beraien dokumentalari.

Lana ondo eginez gero, aurrerantzean ere etorriko zen, noski, beste zerbait ere —hala agindu zidaten behintzat— eta horretxegatik nenbilen olaturik gabeko itsasoa erakusten zuen Txetumal hartan, leporaino datu bilaketako lanean sartuta.

Abiatzeko tenorea iritsi zitzaidanean, filosofo zahar guztiek agintzen dutena egin nuen neuk ere: bi zigarro pakete erosi eta aukeran dagoen autorik onena alokatu, alajaineta.

Yukatan-go penintsula gurutzatu behar nuen, beraz, ia oso-osorik, behetik goraino, Volkswagen zuri hartan. Eta Yukatan ez da Elorriko, ez eta antzik ere: Yukatango arratsalde hura azalean, ilean eta eskuetan itsasten zen, karramarroa haitzari bezala, umelaren umelez. Koipetan igurtzitako gorputza ematen zuen nireak, zelulen artetik azaleratutako izerdi ugari haren bainuarekin. Aire lodi hartan zomorro hegalari eta karrakalari batzuk bakarrik zekiten topatzen arnas gozorik. Bide bazterretako biztanle maiek ere, begiak itxita hartzen zuten atseden hamaketan etzanda. Bide bazterrean agertzen ziren egurrezko txaboletan, zerri, oilo eta zaldi koskorrek, limoiondoan gerizpetan etzaten zituzten bizkarrak freskura bila. Ia, bada, zer erremedio!

Laua zen, eta da, Yukatango lurraldea. Karibe itsaso urdinetik bat-batean jaikitako artirinezko talo hezearen antzekoa. Nafarroa bezalako bost, baina askoz ere umel eta beroagoa, alajaineta. Urrutian galtzen dira bere errepide zuzen guztiak: tatabà, oboè eta kalanbà hostoen berdetasun gordinak irensten ditu galipotezko marra zuzenak ostertzera iritsi baino lehen, bukaerara heldu aurretik amaitu nahi duten bide etenezin eta infinituak bailliren.

Zubi berri baten gainetik igaro nuen Tekom ibaitzarra —gure erreka eta ibai guztiak, Oria eta Ebro barne direlarik, denak batera jarrita, hark zekarren uraren erdia ere ez lukete egingo seguruenik—, eta orduantxe ikusi nuen ekaitza hango lur lohitsuetatik gauzatzen: masusta koloreko laino iluna sortu zen, hantxe, nik neraman bidearen gain ginean.

Lehendik larri bahenbilen, to ezak orain hau, esan nion neure buruari, kontsolamenduren bat aurkitu nahian, baina, bai zera, han gertatutakoa ez dago sinesterik. Noe zaharrak ikusiko zituen bereak, baina kazetari honek ere badaki harrez geroztik zaparradei buruzko bi hitz baino gehiago, alajaineta.

Galeper arrautzak bezalako tantoak erori ziren, danba-danba, Volkswagenaren xafla eta kristal gainetan, danborrada ero baten menpe harrapatuz, presaka eta korrika zebilen ipurterre hau. Lehen izerdizko geruza batek dizdiz egiten bazuen bidearen erdian, metro erdiko uholde hazi batek eramaten zituen ekaitz ondoan egurrak, satorrak eta zutarrak. Oilo, harri eta txintxarrak. Zekor bat ere han joan zen, uretan orroka eta marruka.

Bat bateko gaua sortu zen, masusta koloreko gaua, arratsaldearen erdian, eta tximistek argi gehiago egin zuten Baionako farolak baino. Erdi gorra

izanagatik trumoiien burrunbarekin ez dira oraindik ahaztu, oraindik ere, nire bi belarritxo hauek. Bina nola, nola arraio, bizi liteke inor halako leku haserrean? Nola liteke handik alde egin gabe betirako geratzea?

Bertan jaiotakoa izan behar derrigorrez, bestela ez da hura hauta dezakeen amaren semerik, ez behintzat gureak bezalako paraje ederrak ezagututa, alajaineta.

Auto barnean sortutako lausoak eta kanpoko aldetik euriak kristalean piztutako itsaso nahasiak eragotzi egiten zidaten ikusmena: metro t'erdira ere ez nuen deus ikusten ahal. Itsuen pareko geratu nintzen orduantxe.

Hala ere, hasi bezala bukatu zuen zaparrada: aitaren batean. Berrito abiatu nintzenez, lau zapelatz —zopilote deitzen dituzte lurralde haietan— ikusi nituen, bideak egiten zuen malda batean. Pitoe-suge baten gorpu luzea irensten ari ziren. Seguruenik, neu bezalako beste bidaiari beharturen batek harrapatuko zuen sugetzarra bere gurpilen azpian, eta zopiloteek jaiotzez dakarten sena eta grina bete baizik ez zuten egiten beraien moko eta atzamar zorrotzez. Volkswagenaren tutua jo nuenean, hego beltzak zabaldu eta laino ilun bat sortu zuten bandan hegaka.

Zaparradak lur beroaren kontra jotzean sortutako lurrinak handitu egin zuen sargoria: eltxo, tximeleta eta txoririk txikienak eroturik galtzen ziren nire autoaren leiho eta motorraren kontra. Eguraldiaren horrenbesteko aldaketarekin, ez nintzen batere harritu hainbeste animalia beren buruaz beste egiten ikustean. Naturak suizidatzeko asmoa zeukan arratsalde hartan, alajaineta, eta neu ere itolarritzen hasia nintzen, inguruan ez baitzen gizasemerik inon ikusten, argindarraren urrutiko zutabe batzuetan lanean zintzilik ikusi nituen bi pioi izan ezean.

Neure presazko helburuaren ondotik, errepideari atxiki nizkion berrito begiak, bertako marra, lehen zuri, gero kolorgeetan, galdu zirelarik nire burutazioak hipnotikoki.

Dartada batek jaso arazi zidan bista: neure aurrean hirurehun bat metrotara zilarrezko argi zuri batek, Kubrik-en *2.001: Espazio Odisea bat* filmean bezalako xafla distiratsu bat sortarazi zuen errepidearen gainean, eta ondoren, begi kliskada bat baino instante laburragoan, milaka zati txikitan desegin zen, merkuriozkoa baillitzen. Gero, zirimiraren antzeko puntu txiki haiek, argi hauts bihurtu ziren eta azkenean, etorri bezala, desagertu egin zen guztia arratsalde hartako aire lodian.

Balazta sakatu nuen barruraino. Intziri egin zuten gurpilek eta ia joan nintzen, Volkswagen eta guzti, artadi heldu baten magalera zilipurdika.

Bidaiak eta beroak sortutako ametsaldia izan zela esan nion neure buruari, han, xafla distiratsua agertu zeneko lekuan, ez baitzegoen ezer, oihanak bere zuen hots itzela izan ezean. Han ez zegoen ezer, ez xafla eta ez xaflaondorik. Ez izarren hautsik, ez dirdirarik. Nekea eta beroaren errua izango zen bai, eta oker lebilke edonor, nigan peiote edo antzeko onddoren baten eragina aurkitu nahian balebil. Alajaineta.

Bi kilometro aurrerago zegoen La Posadita izeneko ostatuan geratzea erabaki nuen eta bertan kafe beltz bat eskatzea, bere ke beroak sabelean kaparra bezala helduta neukan izualdia estaliko zidanaren itxaropenean.

Atarian eserita zegoen mutil kozkor batek iguana arre zahar bat zeukan isatsetik soka mehez lotuta. Gure mendietako muskerren aldean, handia eta zaharra zen hura, alajaineta. Oilarren antzerako gangartzar bat zeukan, gainera, burutik bizkarrera. Taberna barnean emakume lodi eta bibotedun batek egin zidan ongi etorria zerbait hartu nahi ote nuen galdetuz. Leihatila estu baten argitara hiru gizonezko zeuden patxadan bilduta. Gasolio upel huts eta herdoildu baten gainean, domino antzeko joko baten piezak zeuzkaten bilduta. Ezkerreko aldean, bazter ilun eta freskoenean, gizon oso zahar bat zegoen erdi lotan sonbreiru zuri baten azpian. Laurogei urtetik gora bota nion nik lehenengo begiratuan.

Hautsez betetako plastikozko lore hori eta zatar batzuk edertu nahi zuten mahaian eseri nintzen, bertan zeuden botila huts batzuk baztertu ondoren. Kafearekin batera erdi-lotan egondako agurea etorri zitzaidan, neure mahai berean esertzeko baimena eskatuz. Baietz esan nion nik, bai bainekien kafea hartu eta zitzu bizian irtengo nintzela handik errepidera, ordura arte sekula edukitako aukera profesionalik onena betetzera. Gainontzean, Don Armando, Tulum, POSTWORK, kamerak eta abarrekin, ederra kaka-nahastea sortu behar nuena. Alajaineta.

Hurbildu zitzaidan, beraz, bai hurbildu ere, gizon zahar hura. Hanka hutsik zebilen arren, dotorea ematen zuen: *guayabera* antzeko alkandora zuria zeraman soinean. Buruan benetako Panamà sonbreirua. Ezkerreko eskuan, tatanbè adar zuzen eta lehor batez egindako eskumakila, karey dortoka-kume baten oskolaz egindako heldulekuduna. Izena Nikolas zuela aitortu zidan beste ezer baino lehen eta Xtabentum kopakada bat ordainduko ote nion galdetu zidan ondoren. Horri ere baietz erantzun nion, neu ere izenez Nikolas bainaiz eta grazia egiten baitu ustez norberarentzat bakarrik asmatutakoa den izena, beste norbaiti ere badagokiola jakiteak. Zer esanik ez, gainera, hain paraje galduetako Matusalen zaharra baldin bada izen berorren jabea. Nik betidanik izan ditut gogoko *digestive* tankerako likoreak eta Xtabentuma horien artekoa da. Txetumalen dastatu ahal izan nuen estreinaldikotz: anisa eta ezti nahasiz egindakoa izaten da, logure apur bat ematen duen arren, urdailerako bikaina, eta nik urdailean neukan, hain zuzen, oraindik ere kafe hutsak estali ezindako liluraldi eta kakalarria. Bi kopakada ateratzeko eskatu nion, beraz, emakume zerbitzariari.

Beste Nikolasek, zaharrak, begitara begiratzen zidan zuzen-zuzen, arretarik galdu eta beste ezertan erreparatu gabe. Nere ninietan zerbaiten bila zebilela ematen zuen era hartan ikusita. Kaskazuri zahar hau nire begietan arkakuso bila ari duk, pentsatu nuen nirekiko, zerbait pentsatze aldera. Baina zaparradak harrapatu ote ninduen galdegin zidan berehalakoan. Baietz erantzuten nionarekin batera, zutitu eta, nire begietatik bereak aldendu gabe, eskua luzatu eta zorionak eman zizkidan. Ondoren, ustekabeko besarkada batean estutu ninduen, eta patata aurpegia jarri zitzaidan nire harridurarekin, baldin eta patatek sekula aurpegirik izan badute.

Ustekabeko korapilo hartatik askatu nintzenean, nik ordaintzen niona ez zela agureak edandako lehen kopakada izango pentsatu nuen, gizon haren jarrera ulertu ezinik; baina une bat igarotakoan, berehala galdetu zidan bidearen erdian zilarrezko argi zuria ikusi ote nuen, xafla handi baten antzeko gauza distiratsu bat. Baietza eman nionean, berriro besarkatu ninduen eta berak ere hogeita hamazazpi urte lehenago argi huraxe ikusi zuela aitortu eta, mesedez, ez beldurtzeko eta berriro aulkian esertzeko erregutu zidan. Baietz

esan nion nik, baina besarkada haiek gehiegizkoak zirela eta, egoteko bakean agindu nion nik, mesederik gabe, alajaineta.

—Hara gazte, gauzak behar bezala uler ditzazun, Taumara neskatxari behinola gertatutakoa kontatuko dizut —esan zidan.

Eta nik ezetz, presaka nenbilela eta ez nengoela ipuinetarako. Eta berak baietz eta baietz, azkenean ekin zion arte.

Nik argia ikusi nuen paraje hartatik hurbil, errepidetik ikusten ez bada ere, ba omen zen, eta ba omen da oraindik ere, Xul Ha izeneko herrixka eta bertan bizi omen zen Taumara izeneko neskatxa. Begi eder eta handiko neskatxa zen bera, lau ahizpatan zaharrena. Udako goiz batean, oso goiz, bere aitak Tesik edo antzeko izena zeukan azokara gogoan hartu baina neskatilak trukerako zeramatzanak bai, garbi-garbi ditut memorian gordeta, harritzeak gogoratzea ekartzen baitu bere atzetik. Neskatoak lau oilanda eder eta lehortutako armadilo pare bat zeramatzan Tesik —edo dena delako— azokara. Zerrikume eme eder bat ekarri behar omen zuen azokatik itzuleran, antza denez, uholde batek ito omen zuen etxean zeukaten azken zerrama eta. (Ez nintzen entzundakoez harritu, errinozeronteak ere itoko baitzituen nik lehentxeago ikusitako zaparrada haren urak. Dena dela, gizon zahar haren ahotik animalien metaforaz betetako ipuin bat entzungo nuela uste izan nuen orduan).

Nikolas zaharrak arnas pixka bat hartu zuen, sonbreirua erantzi eta mahai gainean lagata. Ondoren belarri ostean gordeta zeukan zigarro bat piztu zuen nire txiskeroa erabili. Lehenengo ke puzkadaren batera heldu zion berriro kontakizunari.

Itxura denez, Tesineko azokara iritsi zenean, bazter guztietatik etorritako laborari eta merkatariak ikusi omen zituen Taumarak. Maiez gain, oltekarrak eta mixtekarrak ere ba omen ziren han, askoz ere iparraldeagotik etorrita.

(Kontatzen ikusita, bertan egondakoa zela ematen zuen Nikolasek).

Merkatuaren bazter guztietatik artopilen usaina hedatzen zen jitomate, papaia, txile, babarrun eta kalabaza-lore gozoen gaintetik. Gerizpetan jarritako egurrezko kaiioletan untxiak, indioilarrak, tximu txikiak eta beste abere batzuk zeuden salgai, ujuka, uluka eta txorrotxioka. Zakurrek isatsa eragiten zuten arrain lehortuen eta olagarro eta otarrain bizien inguruan.

Kontalari klasiko samarraren tankera hartu nion hitz haiek entzundakoan. Zigarroari beste zurrupa bat kendu zion zaharrak, eta isil gabea, berriro ekin zion bereari nik erlojuari begiratzen nionarekin batera.

—Zerrikumearen bila zebilela, Dzula izeneko herritik etorritako ispilu saltzailea ikusi zuen Taumarak palmondo-hostoz egindako itzal baten azpian. Zaharren bat edo beste eta ume mordoska bat bildurik zeuden bertan ispiluetako mirariei begiraka. Taumarak urontzi handi batean baino ez zituen ikusi sekula ber bi begiak, eta Dzulako merkatariaren ispilu handi batean bere gorputz guztia hain garbi islaturik ikusi zuenean, neska ederra zenez jabetu zen bat batean.

La Posaditaren atetik barrura, atarian iguanarekin zebilen mutikoa sartu zen kontakizuna entzuteko asmoz, baina une berean emakume lodia hasi zen zarataka:

—Markos, zomorro zikin horrekin ez hadila sartu hona barrura! Jota txikituko haut bestela!

—Utzion sartzen andrea —esan zuen ordura arte isilik dominoan ari zirenetako batek— kalterik ez dio egingo Don Nikolasen ipuin zahar hori entzuteak.

—Hi egon hadi isilik babolio! —erantzun zion emakumeak— segiok heureari eta ixo. Isilduta ere nahiko lan ematen didak hik eta. Konfiantza hura ikusitakoan, senar-emazteak zirela erabaki nuen, berehala.

Une egokian heldu zion zaharrak berriro ere bere kontakizunari. Liskar hura eteteko gauza izan behintzat.

—Zerrikumearen beharra ahaztuta, ispilua eskatu zion Taumarak merkatariari oilanda eta armadilo lehortuen trukean.

Don Nikolasek azken zurrupada eman zion bere zigarroari eta ondoren, nire harridurarako, lurrera bota eta hanka hutsaz amatatu zuen, beti halaxe egin izan balu bezala. Mahai gaineko kopari zurrutada bat kendu ondoren hasi zen ostera hizketan.

—Ispilu zati handi hura burugainean zekarrela, etorrera baino luzeagoa egin zen itzulera, edozein bide bazterretan geratzen baitzen Taumara bere burua ispilu hartan mirespenez begiratuz: Taumarak keinuak egiten zizkion ispiluari eta ispiluak keinuak itzultzen zizkion Taumarari. Barre egiten zuen neskatoak orduan eta orduan ispiluak zuen egiten barre.

Hitz jokoetan sartu zitzaigun agure zaharra. Ez zuen lehenengo aldiz kontatzen ipuin hura, ez, alajaineta.

—Xul Ha herrixkara hurbildu ahala, batez ere Tekom errekaeren gaineko zubi zaharra gurutzatu zuenean, kezkatzen hasi zen Taumara, ez baitzekien aita-amek nola hartuko zuten zerrikumerik gabeko itzulera hura. Burutazio haietan zebilela, —neuri begiratzuz—, zuk zilarrezko argia ikusi zenuen leku hartan bertan zegoenean, ekaitz izugarria piztu omen zen ziztu batean eta trumoi guztien aita den Tlalok Jainkoak, tximista zuri handi batez jo omen zituen Taumara eta bere ispilua.

Leihatilaren ondoan dominoan ziharduten gizonek, jokoa utzi eta ondo baino hobeto ezagutzen zuten kontakizunaren bukaerari jarri zizkioten belarriak. Emakumeak ere ez zuen galdu nahi izan han esaten zenik.

Entzuleriaz ohartuta ahotsa apur bat goratu zuen Nikolas zaharrak eta, mila pusketetan, hauts eta hondar bihurtu zen ispilu zuria, esan zuen. Kiskalita, bertan hilda geratu zen betirako Taumara neskato begi ederra. Bihotzik ez dauka Tlalok Jainkoak eta horregatik bidaltzen ditu uholdeak.

Hitz izugarri guzti haien atzetik isilunea egin zen La Posaditan. Atariko umea kizkurturik zegoen sarrerako atean, adi-adi. Azkenean heldu zion bereari agure zaharrak.

—Taumara bezala nor bere buruaren harrokerian erortzen direnak zigortzen ditu Tlalok Jainkoak, baina sukarrak jotakoak sendatzen ere badaki noiz edo noiz, gaiztakeriak beti baitakar onbidearen aurpegia berarekin batera.

Don Nikolasek beste bi Xtabentum eskatu eta behatz trebez atera zuen zigarro bat nire paparreko poltsikotik. Piztu eta gero aurpegira bota zidan ke puzkada. Ondoren irribarre garbi bat eskaini eta zorioneko nengoela esan zidan, zilarrezko argi zuria ikusten zutenen begiak betirako garbitzen zirela eta.

Norberari begiratzeko goserik gabe geratzen zirela, beti besteei emanak, gainontzeko guztien gaitzak ikusten zekitela eta zer bai eta zer ez deliberatzeko orduan, gaitasun apartekoak zituztela esan zidan. Berak hogeita hamazazpi urte zeramala lurralde haietan lan hori berori betetzen.

Argizko xafla bide gainean ikusi banuen, neu ere bera bezalakoa nintzela esan zidanean, estutzen hasi nintzen eta halakotan egin behar izaten dena egin nuen: egia aitortu. Berandutzen ziharduela erantzun nion agureari, arratsaldeko zazpitan Tulumen egon behar nuela derrigorrez eta bide luzea geratzen zitzaidala oraindik ere. Barkatzeko baina banindoala.

—Zoaz, zoaz —esan zidan orduan— baina ez zara Tuluma iritsiko. Zure lekua ez dago han.

La Posaditako andrekotak ez zidan edandakorik ordaintzen laga. Bost dolar utzi nizkion hala ere mahai gainean, baina ezetz, hurrengo batean ordainduko niola erantzun zidan. Pixka batean behintzat leku hartara itzultzeko asmorik ez neukala adierazi nionean, barre algara batek egin zion ihes ezpain eta begietatik.

Dominoan jarraitzen zuten gizonek zutitu eta arraiki agurtu ninduten. Don Nikolas zaharrak gehiegizkoa begitandu zitzaidan besarkada batean katramilatu ninduen beste behin ere eta begi bustiez esan zidan agur. Nere senitartekoa balitz bezala jokutzen zuen agureak. Ez nintzen berehalakoan handik irten, alajaineta.

Atarira iritsi nintzenean, zero garbitik zetorren argiak itsutu egin ninduen une batez eta mutikoak lokarriz lotuta zeukan iguana zapaldu nuen ia.

—Hasta luego Don *Nicolasito* —esan zidan mutikoak barrez-barrez autoan sartzen ari nintzen une berean.

Volkswagenaren ispiluan ikusi nituen nire bi begiak eta berriak iruditu zitzaizkidan, zinez, betidanik eduki zuten ke lelo berezia galdu balute bezala. Horixe bakarrik behar nuen, heure talo aurpegia ispiluan ez ezagutzea, esan nuen, inork entzuten ez zidanaren konfiantzan.

Kasurik egin gabe, motorra piztu eta martxan jarri nuen Volkswagen zuria. Errepidea hartu bezain azkar, barruraino sakatu nuen azeleragailua. Atzeratuegi nenbilen Taumara neskatoaren ipuina zela eta. Ederki sakatu beharko nion arratsaldeko zazpitan Tulumen egon behar banuen.

Asfaltoa lehorturik zegoen jada eta ziztu bizian joateko moduko giroa egiten zuen leihatila guztiak zabaldua. Autoaren leihoetan eltxo eta tximeleta gehiegi pilatzen zirenean, geratu egiten nintzen edozein bide bazterretan eta trapu zahar baten laguntzaz garbitzen nituen kristalak.

Xabentumaren igurtzi azukrezkoa neukan oraindik ere eztarriko zuloan irristaka. Ordu erdiren bat faltako zen iluntzeko baina Tulumen aztarnarik ez zegoen inondik. Oihana erdibitzen zuen asfalto zuzena baizik ez neukan han parean.

Bat batean, berriro ikusi nuen zilarrezko argi zuria eta Kubriken xafla, Taumararen ispilua, edo dena delako Jainko Haserretuaren miraria. (Egia esan, metalezkoa baino, beirazkoa iruditu zitzaidan ordukoan, baina lehengo berbera zen, zalantzarik gabe).

Argi hondar nola bihurtzen zen ikusi nuen gero, eta azkenik deus ez. Balazta sakatu eta arrasto bila hasi nintzen bigarrenez ere, baina lehenengo aldian bezala, basoko soinu zantarra baizik ez nuen topatu ahal izan.

Nere buruko argi urriak arrazoirik sekula ez zuela aurkituko eta, POSTWORKEkoek emandako aukera profesionalera mugatu nituen nire pentsamenduak. Erotuko nintzen bestela. Bai, alajaineta. Erotzekoa zen hura. Bidean jarri eta aurrerantz jo nuen berriro, baina han, ezinezkoa zen lekuan, La Posadita agertu zen ostera ere.

Autoa geratu nuenean iguanak eta mutikoak atarian jarraitzen zuten.

—*Hola Don Nicolasito*—esan zidan mutil kozkorak barre batean, iguanari oilasko hezur lehor bat luzatzen zion bitartean.

Barrura sartu nintzenean, koipezko kriseilu batzuk ikusi nituen bazterretan piztuta. Erdi ilunpe hartan berehala ohartu nintzen Don Nikolas zaharra falta zela.

Lehen egondako gizonen gain, beste batzuk ere baziren La Posaditaren barnean. Neskatila eta emakumezko batzuk ere bai. Guztiek egin zidaten diosal oso arraiki eta begirunez. Emakume lodiak *Panamà* sonbreirua eta Don Nikolasi utzitako eskumakila berbera luzatu zizkidan, lehen egindako egonaldian ahaztuta utzi nituela esanez.

Oinetakoak kendu, eskumakila hartu, *Panamà* sonbreirua jantzi, Don Nikolasen bazterrean eseri eta Xtabentum kopakada bat ateratzeko agindu nion zerbitzariari. POSTWORKEkoek harrapatu ezkerro, jota garbitu egingo ninduten, baina zer egin behar nion nik, bada? Erabakita zegoen egun hartan ez nintzela Tulum iritsiko, eta beste pixka batean ere ez, alajaineta.